

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

797.2

Szerző:

Cím:

Forrás:

Argus
Egy régi pesti uszodáról

Politika 1948 aug. 28.

Személy

"18" / "1948"

6

POLITIKA * 1948 AUGUSZTUS 28.

PESTI ILLÚZIÓK

Egy régi pesti uszodáról

A nyári kánikula hevében vannak, kik vágyakozva pillantanak az Erzsébet-híd roncsai felé, ez a hely jelzi egyben a régi pesti Duna-uszoda helyét is, mely olyan nevezetes szerepet játszott Budapest Belvárosának életében. Az uszodának nagy hagyományai voltak, mint a régi uszodáknak és gőzfürdőknek általában; ódon metszetek őrzik emlékét és sok emlékezés beszél arról, elődjének elődje deszkái közt, mint fürdött, úszott, mint indult innét hosszú és komoly versenyekre Széchenyi István, Batthyány Lajos és mások.

Ennek az ódon uszodának két oldalát felvonható híd kötötte össze, innét kötelek lógtak alá, segítségül a még járatlan úszóknak a folyam vad és zajló áradatában, innét dírigálta az úszómester tanítványait; arról is szólnak az emlékezések, tulajdonképpen miként tanult meg úszni a régi Duna-uszoda hagyományos falai között a hajdani Pest apraja-nagyja (ebben legfeljebb a Rudas-úszócsarnok versengetett hírével...) Ez az uszoda nagyszerű és tökéletes intézmény volt és nem véletlen, hogy időről-időre, évtizedről-évtizedre bővítették, gyarapították, át-

napra leszaladtak ide — előkelő és tekintélyes belvárosi ügyvédek, szakállas főorvosok, országgyűlési képviselők, nyugalmazott tábornagyok, szerkesztők, újsáírók, művészek, mérnökök — voltak, akik egész nyári szabadságukat itt töltötték, csak éjjelre vonultak haza, voltak viszont, akik csak tízpercekre szaládhattak le ide üzleteikből, vállalataikból, de legalább is annyira idetartoztak, mintha napokat, hónapokat töltöttek volna itt. A kabinosok és az úszóruhák kölcsönözhető szízeit gondozó fehérhajú öreg nénikék minden állandó fiatal és öreg vendéget számon tartottak, ismertek itt minden társadalmi osztályt, minden réteget — hiszen ők maguk is állandó, évtizedes jelleggel töltötték be itteni tisztüket és e vendégek gyakran szolgáltattak jótanácsokat családi, gazdasági, emberi ügyeikben, a kabinosok itt laktak családjukkal, itt nevelték porontyaikat, itt étkeztek, itt élték le a Citadella megnyugtató árnyán, ebben a különös vízi patriarkalításban egész életüket. A naphosszat tartó vídám időzésnek véget vefelt a Belvárosi templom harang-

jainak alkonyi zengése, a nyolcórát harangszó jelezte a végtelenre nyújtott uszodaidő végeztét, a régi vendégek ilyenkor még pár utolsó hosszú úsztak ár ellen a csodálatosan lágy és szelíd habokban. Másnap újra találkoztak és kezdődött minden elülről, kezdődött újra a gyerekek áradása, az öregek bosszankodása, a kabinosok gondja üres kabin irányában a bérlők és törzsvendégek részére, folytatódott a büffében a sör áradása, folytatódott a sakkpartik, folytatódtak a viták, avagy a magányos nagy olvasások a dunai terras áradó hőségű panorámájában két fürdés, két beolajozás között. És ne felejtkezzünk el a színművészekről sem, akik idejártak és ne feledjük el tapasztalataink közt, hogy Somlay Artur is szidalmazta e deszkákon a rosszra fordult világot 1940 táján,

Mindezek csak apró részletek az uszoda történetében; határozottan ajánlhatnánk megírásra a régi Budapest kedvelőinek

ezen uszoda történetét, — akkor nemcsak nagy színészekről és szerkesztőkről, tábornagyokról és belvárosi tekintélyes fogorvosokról adhatnának hírt, de meg kellene emlékezniök Prónay Pál már-már elfeledett hírnevéről is, — igen, az 1920-as években rettegett Prónay Pál, mielőtt 1944-ben hírneve újra véres virágokat hajtott volna a szemközti csillogó Várhegy üszkös, kormos romjai közt (gondolt-e Buda ostroma közben a szemközti Duna-uszodára, a szelíd kis habokra, az alkonyati úszásokra, a Belvárosi templom harangszavára?) itt töltötte passzivitását, sötétbarnára cserzett bőrrel, komor tekintettel, nem egyszer keményen rendreutasítván a sakkozókat és a lármázó fiatalokat. Szóval mindenki, igenis mindenki járt ide, — ne hagyjuk ki e lajstrom éléről Szüllő Gézát, aki közeli Irányi-utcai finom lakásáról szaladt ide könnyű nyári ruhában, nála jobban talán senki sem szerette a nyáresti hangulatokat és halvány alkonyokat, a sárgás-kéklő vizet a nyolcórát zárlat idején, mert hát ez is hozzátartozott a régi élet és szép élet kellemetességeihez, melyeknek Szüllő Gézánál alig volt Budapesten nemesebb értője és epikureusabb, de egyben diszkrétebb élvezője. Igen, ez a Dunauszoda a régi Budapesten, az ostrom előtti Budapesten nemcsak közintézmény volt, de a város szépségeinek egyik elemi kelléke is, — miért is kellett vérszesen elpusztulnia?

Argus

Folytatás Júl. 1. d. 4.

építették; kezdetben magánintézmény volt, de a főváros böles magisztrátusa hamarosan belátta közhasznú és nagyfontosságú mivoltát és közkezelésbe vette, megváltotta a régi tulajdonostól és általában nagy szeretettel gondozta, híven az idejáró mértékadó közönség óhajához, a hatalmas deszkaalkotmányt télidőben a hajógyári sziget öblének védett dokkjai között. Tavaszra az uszoda ott mindig megújult, újra festették szürke és zöld színeit, kitatarozták hibáit, megújultan várta mindig a nyár közeledtét. Utóbb aztán elmés építményt ragasztottak hozzá; nemcsak büffével, sörözővel, konyhával bővült, sőt külön mosókonyhával is, a kölcsönözhető úszóruhák tisztítására, de a Buda felőli fronton elég széles és hosszú napozó-terrasszal is, honnét csodálatos kilátás nyílt a forró nyári hévben szikrázó Várra és budai zöldelő hegyvidékre és melynek hullámlocsolta deszkáin a közönség bőségesen hódolhatóit a napimádás újabban lábrakapott szenvedélyének.

Természetesen az is hozzátartozik az uszoda történetéhez, hogy az utóbbi szenvedély nem feltétlenül tartozott az uszoda hajdankori előnyei közé; a régi férfinemzedékek hosszú és tekintélyes, mindenfelől gombolható csíkos úszóruhákkal és bő, tágas szalmakalapokkal és ernyőkkel védekeztek a hőség ellen, az uszoda csupán úszásra, felfrissülésre szolgált, nem e pogány szenvedélyre, melyet a legifjabb nemzedékek vezettek be falai közé. Ennek megfelelően természetesen módosult az itt kötelező öltözet is; igen, a hajdani nemzedékek olyasféle úszóruhát hordtak, mint amilyenre vannak, akik emlékeznek a régi ostendei hullámzó tengeri fürdőzésekből, hosszú, csíkos, nyakig gombolós, mulatságos trikó volt, mely a testnek lehetőleg minél nagyobb felületét zárta el a nap elől; utóbb aztán a legszükségesebb háromszögek divatja kapott itt lábra, híven e természetes és férfias szemérmertlenségben az uszoda exkluzívan férfias jellegéhez, hová hölgyek lábukat nem teheték és hol a férfiaknak semmiképpen sem kellett a finomabb és szebbik nem ízlésére tekintettel lenniök — igen, az uszoda afféle komor és zordan férfias intézmény né nőtte ki magát, mint az ódon budai gőzfürdők.

Térjünk csak ide vissza — az ódon hagyományokkal megszentelt Duna-uszoda rendkívüli szerepet játszott a főváros férfi társadalmának életében. Vagyis inkább a belvárosi színezetű urak exkluzív világában. Ami nem jelenti egyáltalában, hogy más társadalmi rétegek nem látogatták, látogathatták volna —, hiszen ez az uszoda egészen olcsó áraival valóban dícséretes és a lehető legdemokratikusabb intézmény volt. Tömérdek kisfiú áradt errefelé a kültekéről és őszinte, vad zsvajuk felverte álmodásukból a hagyományos komoly fürdőzőket, akik még a hajdani Pest-Buda emlékeit őrizték itt évtizedes kabinbérleti jogaikkal, a kabinosok tiszteletadásával és az itt őrzött úszóruha bérletével egyetemben. Jártak ide természetesen nem feltétlenül társadalmilag elfogadható elemek, selejtes népek is, mindenféle körüti jampecek, kétesebb ifjak is, akikre ferde szemmel nézett a kabinosok kara —, de minden egybeolvadt az úszás, a víz, a napfény egyetemességében. Az uszoda jellegét és jellemét természetesen a hagyományos vendégek adták meg, akik évről-évre, napról-